

# גנזי המלך

ארבע כנסות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

222

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 03-6762226 מופץ בכל הארץ ב-70,000 עותקים

"ואמרת לפני ה' אלקיך בערתי הקדש מן הבית  
וגם נתתיו ללוי ולגר ליתום ולאלמנה ככל מצותך  
אשר צויתני לא עברתי ממצותיך ולא שכחתי"

## מדוע מתוודין על המעשרות

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

כהנים (ויקרא כו): "והתנדו את עונם... אשר מעלו בי" וכן נאמר בפרשת (ויקרא ה): "ונפש פי תחטא... והתנדו אשר חטא עליה" והלא בכורים ומעשרות אין חטא ואדרבה קיום מצוות והודיה לה' שזכינו לקיים את המצוות עשיתי "ככל מצותך אשר צויתני" ולכאורה על מה נקראת פרשה זו וידוי, הרי אינו אלא התפארות בקיום המצוות?

והנה, יש בכלל להתעמק ולשאול: וידוי זה מה טיבו ומה מטרתו? הרי העיקר הוא, עזיבת החטא והחרטה על

העבירה, אבל מה נותן ומה מוסיף לזה הוידוי בפה; "חטאתי עויתי פשעתי"? והנה 'החנוך' ביאר בשרשי המצוה של וידוי מעשר שני (מצוה תרו) וז"ל: 'משרשי המצוה. לפי שסגלת האדם וגדל שבחו, הוא הדבור שהוא יתר בו על כל מיני הנבראים, שאלו מצד יתר התנועות גם שאר בעלי חיים יתנועעו כמוהו ועל כן יש הרבה מבני אדם שיראין מלפסל דבורם, שהוא ההוד הגדול שבהם, יותר מלחטא כמעשה. ובהיות ענין המעשרות

המשך בעמ' 2 <<<



עומדים אנו שבועים לפני ראש השנה וקוראים בתורה פרשת תוכחה, כפי הגמרא ('מגילה' לא): 'תניא רבי שמעון בן אלעזר אומר: "עזרא תיקן להן לישראל שיהו קורין קלות שבתורת כהנים קודם עצרת ושבתונה תורה קודם ראש השנה". מאי טעמא? אמר אביי ואיתימא ריש לקיש: "כדי שתכלה השנה וקללותיה". ויש להוסיף טעם לטעמו של אביי: שלפיכך קורין את הקללות סמוך לר"ה, כדי שניתן אל לבנו את כל הצרות והפורעניות הבאים עלינו, מפני שלא שמענו בקול

ה' ולא עבדנו אותו מתוך שמחה וטוב לב וסרנו מן הדרך הטובה ועל כן באה עלינו כל הצרה הזאת, המכות הכתובות והלא כתובות בתורה.

וכן אנו קורין את הקללות שבתורת כהנים לפני חג השבועות, שמתוך הקללות שנאמרו לפני אלפי שנים ונתקיימו בנו בעוה"ר, נבין ונשכיל ונחפש דרכינו לחזור בתשובה שלמה ונקבל מחדש את התורה ברצון והנה בפרשה זו אנו קוראים בראשיתה את שתי המצוות האחרונות שנצטוינו ע"י מרע"ה מפי הגבורה וידוי

בכורים' עם 'וידוי מעשרות', כי עצם המצוות של בכורים כבר נאמרו בפרשת 'משפטים' והמעשרות בפרשת 'קרח' ופרשת 'ראה' וכן ביעור המעשרות. וכאן בפ' 'כי תבא' באות המצוות הנוספות של וידוי בכורים עם וידוי מעשרות.

ויש להבין, למה קראו חז"ל את ההגדה בשעת הבאת הבכורים לבית המקדש וכן האמירה; "לפני ה'... בערתי הקדש מן הבית" בשם וידוי והלא אנו רגילים להגדיר המלה וידוי על המתוודה על חטאים ופשעים, כנאמר בקללות תורת

והתרומות דבר גדול וגם פי כה תלוייה מחית משרתי הקל, היה מחסריו עלינו כדי שלא נחטא בהן להזהירנו עליהם להפריש אותן ושלא לגע ולהנות בהם בפעל וגם שנעיד על עצמנו בפניו בבית הקדוש, שלא שקרנו בהם ולא עכבנו דבר מהם וכל כך כדי שנוהר מאד בענין עכ"ל.

ואולי משום כך נקרא וידוי משרש ודאי, זאת אומרת ודאי אמת ולא שקר, להיות אנשי אמת ולדבר ולהודות על האמת לפני אלקים שהוא אמת; "אני ה' אלקיכם" (דברים טו) אמת. וגם כאשר אנו מקיימים את מצוות ה', עלינו להתוודות אם זה נעשה באמת כפי רצון ה', "עשיתי ככל אשר צויתני" (דברים כו). לבדוק ולעשות חשבון הנפש אם נעשה המצוה כהלכתה, אם לא בכונות זרות ובפגמים; "ולא בערתי ממנו בטמא ולא נתתי ממנו למת" (שם) וכבר התאונן ישעיה הנביא (ישעיה סד): "ונהי כטמא פלנו וכבגד עדים פל צדקתינו", אפי' הצדקות שאנו עושים אינן רצויות אלא נמאסות, כי אין אנחנו עושים אותן אלא להתפאר בהן ולהתגדל ולקנאת איש מרעהו (רד"ק).

ועיין במלבי"ם שכתב, כשהאדם יאמר חשבון מעשיו לפני ה', הן כשעבר על מצוות ה' והן כשעשה כמצוות ה', נקרא בשם וידוי, שענינו דברים הנאמרים בלחש לפני מלך המשפט. ואחרי הוידוי הזה אנו מוצאים את נוסח התפילה היחידי בתורה, המלמד אותנו איך להתפלל לפני הקב"ה; "השקיפה ממעון קדשך מן השמים וברך את עמך את ישראל" (שם). ועיין במפרשים ביאור הלשון: "השקיפה", שכל השקפה שבתורה היא לרעה, אלא 'גדול כוחו של מוציא מעשרות שמהפכין לשון רעה לטובה' (שמו"ר מא). ועיין ב'העמק דבר' דברים נחמדים בביאור לשון זה.

נמצא אנו למדים, כי להתוודות היינו: לעשות לעצמנו חשבון נפש, לא רק על העבירות שעברנו כדי לשוב בתשובה עליהן, אלא גם חשבון נפש עם וידוי על המצוות שאנו עושים, עד כמה הן נקיות ונאות, לא מלוכלכות ונקובות בחורים וסדקים, התפילות שלנו הצדקות והמעשים הטובים, למוד התורה שלנו, האם עשינו "ככל אשר צויתני"?! ואת זה אנו קוראים לפני ראש השנה, לפני ימי הדין והרחמים, לשאת לבנו כאשר אנו באים לבית ה' לבקש על נפשנו על חיינו ועתידינו ואז יהפכו כל ההשקפות לטובה ולברכה לחיים ולשלום ונזכה לכתובה וחתימה טובה ולשנת גאולה וישועה אכי"ר. (למען אחי ורעי')

"היום הזה ה' אלקיך מצוה לעשות את החקים האלה ואת המשפטים ושמרת ועשית אותם בכל לבבך ובכל נפשך" (דברים כו טז)

רובם המכריע של מעשינו הוא ע"פ ההרגל ובכלל זה גם מעשינו הטובים. והנה תכלית הבריאה היא הבחירה בטוב ואילו מעשים של הרגל הם רק בגדר טבע וחסר בהם מעלת הבחירה ולא זו בלבד שחסר בהם רוח ומחשבה, אלא שגם גוף המעשה הוא מצד הנפש החיונית כבהמה.

והנה בודאי נחוצה ההתרגלות לטוב כדי לעקור את הרע שבתולדה, גם יש בזה ענין להפיכת כל החושים לטוב וכמ"ש (תהילים קיט): "חשבתני דרכי ואשיבה רגלי אל עדותיך", "אמר דוד: "רבש"ע בכל יום הייתי מחשב ואומר למקום פלוני ולבית דירה פלונית אני הולך והיו רגלי מביאות אותי לבתי כנסיות ובתי מדרשות" (ויק"ר לה א). שעי' ההרגל הורגלו חושי לטוב ונמצא שההתרגלות עצמה היא עבודה, אך הכל תלוי ברוח האדם, שיהיו המעשים באים מן הרוח ולא מסתם הרגל.

מן הטובות של הקב"ה על האדם הוא מה שברא חילוף הזמנים, יום קיץ וחורף ולילה כדי שלא יתיישן האדם במצב אחד תמיד, כי חילוף הזמנים גורם שינוי ההרגשים הפעולות והתפקידים וגורם להתחדשות במעשיו. וכגון; הזמן של הימים הנוראים, מלבד החסד הגדול של ימי תשובה ויוה"כ בפרט, מונח בו תועלת גדולה לצאת מההרגל, לחשוב חשבונו של עולם ולפקח על מעשיו, כי שונה הוא הזמן הזה, הן מצד הידיעה שהם ימי הדין ויוה"כ והן מצד מציאות המידות השולטות בעולם בזמן הזה ואילולא זאת היו כל הימים במהלך אחד והיה שקוע בהרגל ויורד מטה מטה.

ונאמר על מעשי המצוות הנעשים מתוך הרגל (ישעיה כט): "נתהי יראתם אתי מצנת אנשים מלמדה" וכתוב בתריה: "לכן הנני יוסף להפליא את העם הזה הפלא ופלא" וכתב רבינו יונה: שמקרא זה נאמר על האנשים שאינם עורכים מחשבות להתבונן בירת ה'. וכבר העירו חכמי המוסר, שהתביעה של "מלמדה" היא אפילו על יראה ולא רק על מעשים, שאף זו הנקראת בלשון הנביא יראה, אף בה נתבעים על "מלמדה" והיינו: כי ע"י ההרגל יורדים ממדרגת הבחירה בטוב ומעשיית מעשים הבאים מרוחו של האדם, לעשיית פעולות טבעיות גרידא. והנה ענין ההרגל הוא גורם גדול להפסד גם בלמוד התורה וכאשר נצטוינו

שלא יהיו ר"ת כהרגל אצלנו, אלא ש'בכל יום יהיו בעיניך חדשים' (רש"י דברים כו). שהרי אילו היה אדם לומד בפעם העשירית בהתחדשות כמו בפעם ראשונה, הלא היה זוכה להשגות גבוהות יותר, כי הלא אין קץ לאפשרות ההשגה בתורה. ועוד דהנה ביאר הגרי"ס כמה שאמר ר"ע (איוב יד): "אבנים שחקו מים", 'מה רך פסל את הקשה, ד"ת שקשה ככרזל, עאכו"כ שיחקו את לבי שהוא בשר ודם' (אדר"ג נ ו).

במים הטיפה השניה פועלת כמו הראשונה, שהרי לא שייך בהם התיישנות וע"כ כוחם לשחוק אבנים, משא"כ במעשים של הרגל שהם הולכים ומתיישנים אינם עושים רושם בנפש האדם ובימי הדין והתשובה שהם שונים לגמרי מהימים של כל השנה, קל מאד לאדם לחדש את מעשיו ולהביאם הוא עצמו במשפט לפי התורה ובוה שמוסיף ע"י כך במעשי הטוב, הרי מתחדשים בדעתו ורוחו גם כל המעשים הנעשים ע"י ההרגל.

ואמרו ב'ירושלמי' (שביעית טז): דבימי עזרא לא נתחייבו דבר תורה, רק 'מאליהן קבלו עליהן את המעשרות' ופריך: 'מה מקיים ר"א ו'אָת כְּכוּרֵי בְּקָרְיָנוּ וְצִאֲנֵינוּ' (נחמיה י) דהוי דבר תורה? ומשני: 'מכיון שקבלו עליהן דברים שלא היו מחויבים עליהן, אפילו דברים שהיו מחויבים עליהן העלה עליהן כאילו מאליהן קבלו עליהן'. חזינן, החשיבות שאדם מישראל מוסיף מצוות מצד עצמו בלא שנתחייב בהם, כי מוכיח בזה רצון עז לש"ש ומצד זה מעלין כל מעשיו כאילו נעשו מאליהן בלא חיוב ולמדנו מכאן גדר נוסף בחשיבות התוספת בעבודה, דע"י כך נחשבת כל העבודה יותר, אך הנעשית מתוך ההרגל ומכש"כ בדבר שהוא חייב בו אלא שהוא מתרשל.

ואמרו ז"ל (ילקוט כי תבוא רו): 'מהו היום הזה? וכי עד עכשיו לא צוה הקב"ה לישראל והלא אותה שנה שנת ארבעים היתה? אלא כך אמר משה לישראל: "בכל יום ויום תהא חביבה עליכם התורה כיום שקבלתם אותה מהר סיני. וכל העוסק בתורה לאמיתו, מעלה עליו הכתוב, כאילו קבלה הוא עצמו מהר סיני, 'לעשות אתם' לא נאמר, אלא: 'לעשותכם אתם' (דברים ד) ע"כ. ופירש בז"ת רענן: כאילו אתם עשיתם וכתבתם התורה. והיינו: כמשנ"ת מיסוד דברי ה'ירושלמי, דע"י החביבות היתירה כאילו קבלוה היום מהר סיני ושהם 'כחדשים', נחשב כאילו קבלו מעצמן. (משנת רבי אהרן). ■

## הכנה ליום הדין

### "זְכַרְנוּ לַחַיִּים מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים"

#### מה ההצדקה לבקש חיים? ר' ישראל מסלנט מצא דרך אחת, שתהיה לנו זכות לחיים

המושתתים על הנאות רגעיות חולפות - אנו מעוניינים להכתב בספר החיים, חיים שטמון בהם גרעין של נצח. איך נראים חיים כאלה? **'למענה אלקים חיים'**. כתוב אותנו **'בספר החיים למענה'**! **'למענה'**! אם מרכז החיים אצלנו הוא למען עצמנו, איך יכולים אנו לבקש, שהבורא יכתוב אותנו **'בספר החיים'** למענו? אין זה למענו, אלא למעננו! התביעה של ר' ישראל זכותו תגן עלינו, שאדם לא יחיה למענו, אלא למען הכלל, זו תביעה נוראה, אך דבר אחד מסוגלים אנו לתבוע מעצמנו - שלא נחיה בצורת חיים הפוכה לחלוטין, ממסירת עצמנו לכלל ישראל, היינו: חיים למען עצמנו! אם נקודת החיים המרכזית היא "אני" כדי להנות, כדי לזכות בכבוד, כדי שיהיה לנו ממון, אפילו אנו מתיגעים בתורה ומקיימים מצוות, אך מרכז החיים הוא "אני", אלה הם חיים היפך **'למענה'**. כל זכותנו לחיים אם החיים יהיו למענו ר' ירוחם זת"ע מביא בשם ר' ישראל זת"ע (דעת חכמה ומוסר) ח"ב רפח), שאדם צריך לבקש חיים **'למענה'** מפני שאז, כל הצטרפויותיו הגשמיות אינן עולות לו בחשבון, כיון שהוא חי לצורך גבוה. (עבודת חדש אלול בין כסה לעשור והימים הנוראים לאור אגרות אלול ועשי"ת של מרן רבי ישראל מסלנט זי"ע). ■

הקנאה והקפדנות, הם דרכנו, הלשון ישלוט בנו באין מעצור! כמו רופא מנתח שמצא רקבון באבר מסוים ומנסה להציל האבר ע"י ניקור והוצאת כל המקומות הנגועים, עד שכמעט לא נשאר מהאבר מאומה, כך מנתח אותנו ר' ישראל ז"ל. תאות החיים בוערת ומאידיך מה ההצדקה לבקש חיים, במה נמצא תרופה לתארה הלזו, היא תאות החיים, הבערת בקרבנו כאש בוערת, לעורר עלינו רחמי שמים - שנהיה זכאים לחיות! אם לא שנמסור עצמנו לצבור, אם מעט ואם הרבה? מצא ר' ישראל זת"ע דרך אחת, שתהיה לו זכות לחיים שימסור עצמו לצבור, מהי כונתו?

מגיע יום הדין ואנו פונים בתפלה אל הבורא עולם: **'זְכַרְנוּ לַחַיִּים'**! אנו מבקשים לחיות! והרי גם הקב"ה רוצה לתת לנו חיים, שהוא **'מֶלֶךְ חַפֵּץ בַּחַיִּים'**, א"כ לשם מה צריכם אנחנו להתחנן? אם הבורא עולם חפץ לתת לנו חיים וגם אנו חפצים בכך, מהי הבקשה? הבורא עולם באמת חפץ לתת לנו חיים, אך לא מאותו סוג שאנו מבקשים. אנו רוצים לחיות חיי העוה"ז והבורא עולם רוצה לתת לנו חיים, כדי שנמלאם ברוחניות, או כדי לשלם לנו שכר מעט צדקותנו, חלילה, אך בזה איננו חפצים! חוזרים אנו ומבקשים: **'יְכַתְּבוּנו בְּסֵפֶר הַחַיִּים'** איננו מעוניינים בחיים

כאשר נשקיף על רצוננו ומאויינו - אם נעביר לנגד עינינו את כל רצונותנו ותשוקותנו ונססה למצא, מהי התשוקה הגדולה ביותר שיש לנו, נגיע למסקנה שהעולה על כל התאוות בעולם היא התשוקה לחיות. לחיות - כפשוטו שנשאר בחיים. הרצון הלזה לחיות - תקוע בלבנו כיתד נאמן - שכל הרוחות שבעולם אינן יכולות להזיזו ממקומו וכל אשר לנו ניתן בעד נפשנו אנו מוכנים לותר על הכל - העיקר לחיות. מסופקים אנחנו, לא נדע עת אחריתנו - כמה שנים נגזר עלינו לחיות - זהו דבר נעלם מאתנו. אין לנו להישען בזה אלא על אבינו שבשמים הרוצה לחיותנו - הקב"ה רוצה להמשיך ולתת לנו חיים, לאחת משתי מטרות: למען נעבוד אותו באמת ובאמונה. אם מצאנו חן בעיניו, רוצה הקב"ה לתת לנו חיים, כדי שנוכח לעבדו באמת ובנאמנות. ואם לקיבול שכרנו בעולם ההבלי הלזה, אם לא מצאנו חן בעיניו. אם הבורא עולם רואה שאנחנו רוצים לחיות כדי להנות מעולם הזה - הוא נותן לנו חיים, כדי לשלם לנו שכר מעט צדקותינו כדי לנשל אותנו מחיי העוה"ב חלילה. ובהמשך: **"נַחֲפֶשֶׁה דְרָכֵינוּ וְנַחֲקְהָה"** (איכה ג) ונגיע למסקנה שחולים אנחנו מכל צד ופנה התאווה והכבוד יסוככנו מקיפים אותנו מכל הצדדים, כמו סוכה. הגזל והעוולה יסוככנו, הגאווה והכעס,



### "ולקחת מראשית כל פרי האדמה"

#### פנינים לפרשה

**"ולקחת מראשית כל פרי האדמה"**  
(כו ב)

כתב ה'משך חכמה': ב'פרשת בכורים' נזכר י"ג פעמים שם הוי', כנגד י"ג מידות של רחמים ובפר' 'כי תשא' (שמות לד) דמוזכר: **"ויעבר ה' על פניו ויקרא" וגו'**, (יג מידות) הוהיר על: **"ראשית בכורי... תביא בית ה'"** (שמות כג) ודו"ק.

**"ושמת בטנא"** (כו ב)

כתב רבינו יעקב בעל הטורים: **"טנא"** בגימטריא ס', רמז לבכורים אחד מס'. ולכך נעלם ס' בפרשת בכורים.

**"ארמי אבד אבי"** (כו ה)

כתב בספר 'אמת ליעקב' (להגר') קמינצקי זצ"ל: יש לתמוה למה לא כתוב בפירוש: **"לכן הארמי?"** אבל באמת רואים אנו שנאת כל הארמים אליו, דהרי בבואו סמוך לחרן איתא (בראשית כט פד): **"ויאמר להם יעקב אחי מאין אתם ויאמרו מתרן אנחנו"**. ואף שהתיחס אליהם באחווה באומרו: **"אחי"**. ומצינו שכאשר אסף לבן את כל אנשי המקום לעשות משתה, ידעו כולם שלבן מרמהו ואינו נותן לו את רחל וכדאיתא במדרש ולא נמצא אחד מכל אנשי המקום שיגלה לו את הרמאות. וא"כ כל ארמי נחשב **"אבד אבי"**. (ועיי"ש מה שהובא בנספח.)

**"וידעו אתנו המצרים ויעצונו"** (כו ו)

יש להתבונן למה לא

אמרו חכמים: **"אין סגולה פתורה"**, סגלת הסגולות היא התורה הקדושה ועל כל העם ללמוד את התורה בכדי ליחשב **"עם סגלה"**, אולם לא הכל זכו לכך מקטנותם, לא הכל נולדו בקדושה ועלינו הזוכים בכך לדאוג ולהשתדל לזכותם. רגיל היה על לשונו של הגאון הצדיק רבי דוד בלייכאר זצוק"ל הי"ד מראשי ישיבות 'נובהרדוק', שהעצה המיוחדת לבלי היות מושפע מחסרונות העולם, הוא ע"י שיהיה האדם משפיע על אחרים בתורה, כי כלל הוא שאמרו חז"ל (מאירי 'חולין' קיג.): **"אידי דטריד למיפלט לא בלע"**, כלומר: כל זמן שהאדם טרוד לפלוט את תורתו לאחרים, אינו בולע מן הרוחות הזרות הקיימים בחוץ.

הוא היה אומר: אילו יסדו ישיבה בעיר בה התגורר בימי עלומיו של טרוצקי ימש"ו, שבתעלוליו הפוליטיים נחרב שלישי מעולם היהדות, יתכן כי לא היינו מגיעים לחרבן כזה וממילא כל אלה שהיה בידם ליסד שם ישיבה ולא יסדוה, יתבעו איפא על התעצלותם ועל תוצאותיה, כי יתכן שהיתה הישיבה מגינה על הנער. אף רבינו הגרא"מ שך זצ"ל ראש ישיבת פוניביז' כותב באחד מאגרותיו: שענין המסורה, היא מסירת התורה לדורות הבאים, היא חובת כל גברא ויסוד לקיום התורה בישראל, החיוב ללמוד וללמד לאחרים הוא חיוב גדול בתורה יותר מבכל שאר המצוות, כי בשאר המצוות מחויבין (מה שנוגע לאחרים) רק מדין תוכחה ואילו בלמוד התורה זהו חלק מגוף המצוה - ללמד לאחרים.

**"והלכת בדרךכו"** (כח ט)

הרמב"ם בספר המצוות (מצות עשה - ח) כתב על מצוה זו של **"והלכת בדרךכו"**: **"שצונו להדמות בו ית' לפי יכלתנו... ובא בפירוש זה: מה הקדוש ברוך הוא נקרא רחום, אף אתה היה רחום. מה הקב"ה נקרא חנון, אף אתה היה חנון. מה הקב"ה נקרא צדיק,**

כתוב **"וידעו לנו?"** ואולי בא לרמז: **"וידעו"** מלשון - רעות. שבהתחלה התרועעו עמנו כמו ידידים בפה רך, אבל מזה נהיה **"ויעצונו"**, שכך תמיד דרכו של יצה"ר, מראה פנים למטה ומקטרג למעלה. (מאאמור שליט"א)

**"ארור האיש"** (כו טו)

כתבו רבותינו הקדמונים חכמי אשכנז: רק לגבי עבודה זרה כתוב לשון: **"האיש"**, לרמוז לאותו 'האיש' בגימטריא שעשה מעצמו פסל.

**"ארור האיש"** (כו טו)

כתב ה'טעמא דקרא': י"ח **"ארור"** נאמר כאן, י"ב כאן ושש בפרשה הסמוכה. ונ' דנגד זה קלל ישעי' את ישראל י"ח קללות כמ"ש בחגיגה (יד). וכן במשנה בסוטה (מט:). מנויין י"ח קללות בעקבתא דמשיחא. וכן נגד י"ח נסקלין וי"ח חייבי מיתה בידי שמים. (עי' רמב"ם סנהדרין פט"ו י ופי"ט ב.)

**"להיות לו לעם סגלה"** (כו יח)

עם ישראל הוגדר בכתוב כ**"עם סגלה"**, מהי סגולתו?



# גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

הוא חַיִּיהָ וְאֶרֶךְ יְמֵיהָ" ואומר (משלי ג):  
"אֶרֶךְ יְמֵים בְּיַמִּינָהּ" ואומר (שם): "עֵץ  
חַיִּים הִיא לַמַּחְזִיקִים בָּהּ".



"זֵיתִים יִהְיוּ לָךְ בְּכָל גְּבוּלְךָ... כִּי יִשָּׁל  
זֵיתְךָ" (כח מ)

כתב ה'בעל הטורים': "זֵיתִים יִהְיוּ לָךְ  
בְּכָל גְּבוּלְךָ" - זה הפסוק מתחיל ומסיים  
בוית, לומר: שאין הזית מתקבל באילן  
אחר. וזהו: "בְּגִיף כְּשִׁתְּלֵי זֵיתִים" (תהלים  
קכח ג). שלא יתערבו באחרים, לכך סמך  
לו; "בְּנִים וּבָנוֹת תּוֹלִיד" (דברים כח).



"לֹא בָלוּ שְׁלֹמֹתֶיכֶם מְעַלְיָכֶם וְנַעֲלָה  
לֹא בָלְתָה מַעַל רִגְלְךָ" (כט ד)

יש להתבונן למה בשמלות כתוב לשון  
רבים וב"נַעֲלָה" לשון יחיד?  
כתב על כך רבינו הגר"ח קנייבסקי  
שליט"א בספרו 'טעמא דקרא': וי"ל,  
דכאן רמז לצוואת ר"י החסיד שלא  
ללבוש נעלים של מת. (ועי' 'ברכות'  
נז:). ולכן בגדים כשמת אחד לבש השני,  
משא"כ נעלים לא לבשו, אלא רק אחד  
ולכא מידי דלא רמיזי באורייתא. ■

משה ויהושע ופנחס בן אלעזר עמהם,  
היה להם לילך ולקשור חבלים של ברזל  
במתניהם ולהגביה בגדיהם למעלה  
מארכותיהן ויחזרו בכל עירות ישראל;  
יום אחד ללכיש, יום אחד לבית אל, יום  
אחד לחברון, יום אחד לירושלים וכן  
בכל מקומות ישראל וילמדו את ישראל  
דרך ארץ בשנה ובשנים ובשלש עד  
שיתשבו ישראל בארצם. כדי שיתגדל  
ויתקדש שמו של הקב"ה בעולמות כולן  
שברא מסוף העולם ועד סופו. והם לא  
עשו כן, אלא כשנכנסו לארצם כל אחד  
ואחד מהם נכנס לכרמו וליינו ולשדהו  
ואומרים: 'שלום עליך נפשי' כדי שלא  
להרבות עליהן את הטורח... לפיכך  
בגבעת בנימין שלא היו עוסקין בתורה  
וברוך ארץ נתקבצו ויצאו למלחמה  
ונהרגו בהם שבעים אלף. ומי הרג את  
כל אלה? הוי אומר; לא הרג אותן, אלא,  
הסנהדרי גדולה'.

ולא זו בלבד אלא שהמלמד תורה  
לאחרים, זוכה שמן השמים ימנעו ממנו  
צער שהיה ראוי לבוא עליו, שכן כתב  
ב'תנא דבי אליהו' (ה): 'מפני מה זכה  
יעבץ לחיים שלא בצער ושלא ביצר  
הרע בעולם הזה? מפני שהיה מחזר  
בכל מקומות ישראל ולימד תורה ברבים  
לשם שמים. וכל המלמד את חבריו פסוק  
אחד, או הלכה אחת, או דבור אחד כאלו  
נותן לפניו חיים! שנאמר (דברים ל): 'כִּי

אף אתה היה צדיק'. שענינו להרמות  
בפעולות הטובות והמדות החשובות  
שיתואר בהם האל ית'. ואחז"ל במסכת  
'נדרים' (לז):. נאמר; "רִאֵה לַמְּדֵתִי  
אֶתְכֶם חֲקִים וּמְשַׁפְּטִים כְּאֲשֶׁר צִוִּי ה' "  
(דברים ד). מה אני בחנם, אף אתם נמי  
בחנם'.

אליהו הנביא מלמדנו דברים מפורשים  
בגודל החיוב והזכות של למוד התורה  
לאחרים וז"ל ה'תנא דבי אליהו' (כו):  
"הֲלוֹא פָּרַס לְרַעֲב לְחֶמֶךָ" (ישעיה נח) אין  
רעב, אלא הרעב מן ד"ת. ואין לחם, אלא  
ד"ת שנאמר (עמוס ח): "הִנֵּה יְמֵים בָּאִים  
נָאִם ה' אֱלֹקִים וְהִשְׁלַחְתִּי רַעֲב בְּאַרְץ לֹא  
רַעֲב לְלֶחֶם וְלֹא צָמָא לְמַיִם כִּי אִם לְשִׁמְעַ  
אֶת דְּבָרֵי ה' ". מכאן אמרו: אם יש אדם  
שהוא מבין בדברי תורה יפרנס מתורתו  
גם כן לאחרים כדי שתרבה חכמתו לו  
ומוסיפין לו עליה... אבל אם יש אדם  
ד"ת ואינו מפרנס מתורתו לאחרים  
גורם רעה לעצמו שבסוף חכמת תורתו  
מתמעטת בידו ואצ"ל שאין מוסיפין לו  
עליו ועליו הכתוב אומר (משלי יא): "מִנְעַ  
בַּר יִקְבְּהוּ לְאוֹם וּבְרָכָה לְרֹאשׁ מְשִׁבִיר".

עוד מגלה לנו אליהו הנביא, שהמלמד  
לאחרים זוכה להגן על הכלל ישראל  
מצרות קשות ח"ו וז"ל ה'תנא דבי אליהו'  
(יא): 'שמא תאמר; אותן שבעים אלף  
שנהרגו בגבעת בנימין מפני מה נהרגו?  
לפי שהיה להם לסנהדרי גדולה שהניח

## מעשי גדולים

# "וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ וְרָאוּ מִסָּךְ"

## התנאי לקיומו של פסוק זה מבואר במעשה הגר"א

על ראשי ומדוע בכל זאת היכני"?  
השיב לו הגאון: "אתה נושא את  
התפילין על ראשך ואני בתוך ראשי".  
כלומר: אתה נושא התפילין ללא כונה  
וללא מחשבה לשעבד עצמך לעבודת  
הבורא, כאשר מצות תפילין נועדה לעורר  
האדם להיות עבד נאמן. והכתוב אומר:  
"וְרָאוּ כָּל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא  
עֲלֶיךָ וְרָאוּ מִסָּךְ" ודרשו חז"ל (ברכות  
ו.א): 'אלו תפילין שבראש' (דקדקו לומר:  
"שבראש" ולא 'על הראש'). היינו: שאם  
על ידי התפילין יהיה "שם ה' נִקְרָא עֲלֶיךָ"  
אז "וְרָאוּ מִסָּךְ". (פנינים משלחן הגר"א  
על התורה). ■



את התפילין שעל ראשי. תמה בעל  
המלון: "הן גם אני התפללתי בתפילין

שמעתי מספרים על הגאון רבנו אליהו  
זצ"ל, שפעם אחת לן לינת לילה בבית  
מלון ויהי בבקר עמד בעל המלון להתפלל  
שחרית והניח תפילין כדת וגם הגאון ז"ל  
עמד להתפלל בחדר שלו והניח תפילין.  
והנה פתאם בא איש איכר בליעל והתחיל  
להכות את בעל המלון מכות רצח ויצעק  
זעקה גדולה ומרה. והיה כאשר שמע הגאון  
ז"ל את צעקת בעל המלון ויפתח הגאון  
את דלת החדר והיה כאשר ראה הבליעל  
הזה את הגאון ז"ל, נפחד מאד ויפול מלא  
קומתו ארצה ויתעלף. אחר כך שאל בעל  
המלון להגאון: "מדוע נרעד הבליעל  
מפניו"? ויאמר לו הגאון: "משום שראה

## ימים נוראים

### ביאור למזמור כז בתהילים

#### מערכת 'חברותא'

#### מיוחד 5 'גנזי המלך'

**"לְדָרֵךְ ה' אֲנִי"** - המאיר את נפשי ודרכי והוא גם **"יִשְׁעֵי"** - המושיעני מפגם חטאותי בעבר ואם כן, **"מִמִּי אֵיךְ אֶרְאֶה"!** - ממי יש לי לפחד שמה יפגע בי?  
**"ה' מְעוֹז חַיִּי"** - הוא הכח שאני בוטח בו ואם כן, **"מִמִּי אֶפְחָד"!**  
 ולכן, **"בְּקִרְבִּי עָלִי מְרַעִים"** - כאשר יתאספו לקרב ויתקרבו אלי אנשים רעים במטרה להרגני וכאילו היה רצונם **"לֶאֱכֹל אֶת בְּשָׂרִי"**.  
 וגם כאשר יתאספו **"צָרִי וְאֵיבֵי לִי"**, לעומתי, בטוח אני, כי **"הִמָּה כְּשִׁלּוֹ וְנִפְלִי"**.  
**"אִם תַּחֲנֶנּה עָלַי מַחֲנֶה"** - אפילו יהיו אויבי כה מרובים, עד שהם יחנו סביבי במחנה גדול, גם אז **"לֹא יִירָא לְבָבִי"**.  
 ואפילו **"אִם תִּקְוֶם עָלַי מִלְחָמָה"**, אינני מפחד, כי **"בְּזֹאת",** כיון שה' הוא מעוז חיי, **"אֲנִי בּוֹטֵחַ"** בו שלא ירעו לי אויבי.

וכיון שה' הוא המאיר את דרכי, הרי - **"אֶחַת שְׂאֵלֹתַי"** - משאלה אחת בלבד שואל אני **"מֵאֵת ה' אוֹתָהּ אֲבַקֵּשׁ"** - **"שִׁבְתִּי"** - הלואי שאזכה לשבת בקביעות **"בְּבֵית ה' פֶּלִי יְמֵי חַיִּי"**, כדי שאזכה **"לְחַזוֹת בְּנֶעֱמֵ ה'"** ואזכה **"לְבַקֵּר"** - לבוא בקביעות, כל בקר ובקר, כדי לשהות כל היום **"בְּהִיקְלוֹ"** של הקב"ה, בבית מקדשו.

בטוח אני **"כִּי יִצְפְּנֵנִי"** הקב"ה מאויבי **"בְּסִכְהָ"** - תחת סיכוכו, בבית מקדשו. ובטוח אני כי **"בְּיוֹם רָעָה"** שתבוא נגדי, **"יִסְתַּרְנִי בְּסִתְרֵי אֶהְלוֹ"**.  
 ולא רק שיצילני מאויבי, אלא אף **"בְּצוּר יִרְוּמַמְנִי"** - יגביה אותי ויעמידני במקום גבוה ובטוח.  
 ועתה, כיון שיצילני ה' מאויבי ואף **"יִרְוּמַמְנִי"** במקום גבוה, הרי **"יְרוּם רֹאשִׁי עַל אֵיבֵי סְבִיבוֹתַי"**.  
 ואז, **"אֲזַבְחָה בְּאֶהְלוֹ"** בבית מקדשו



הוא - שיבקשו את פניך, דהיינו: שיכירו בכך ויפנו אליך ויבקשו את קרבתך. ולכן אני **"אֶת פְּנֵיךְ ה' אֲבַקֵּשׁ"** להכירך, להיות קרוב לך, כמו פנים בפנים. ובזכות זאת, **"אֵל תִּסְתַּר פְּנֵיךְ מִמְּנֵי אֵל תֵּט בָּאֶף עֲבָהָה"** - על תכריע את גורלי לרעה מחמת כעסך עלי.  
 כי תמיד, עזרתי היית ולכן, מבקש אני שתמשיך לעזור לי **"אֵל תִּטְשֵׁנִי וְאֵל תַּעֲזֹבֵנִי אֱלֹקֵי יִשְׂרָאֵל"**.

הרי אין לי לצפות לעזרה מאף אדם, כי אפילו **"אֵבִי וְאִמִּי עֲזָבוּנִי"** ורק **"ה' יִצְפְּנֵנִי"**.  
 אך לא רק את ההצלה מאויבי אני מבקש, אלא עיקר בקשתי היא: **"הוֹרְנֵי ה' דְּרָכֶךָ וְנַחֲנֵי בְּאֶרֶץ מִישׁוֹר"** והדריכני בדרך הישרה בעיניך.

ועשה זאת גם **"לְמַעַן שׁוֹרְרֵי"**, כדי שאויבי, הצופים ומצפים למפלתי, יראו וידעו כי מי שהולך בדרך הנכונה כמוני, מצילו הקב"ה מאויביו.

אנא, **"אֵל תַּחֲנֵנִי בְּנַפְשׁ צָרִי"** - אל תתן לאויבי למלאות את משאלות נפשם, שהרי אני נמצא בסכנה, **"כִּי קָמוּ בִי עֲדֵי שָׂקָר וַיִּפְחַח חֶמְסִם"** המפרסמים עלי דברים רעים.  
**"לֹלֵא הָאֲמַנְתִּי"** - אילולי בטחוני המלא בכך שתצילני ואזכה **"לְרָאוֹת בְּטוֹב ה' בְּאֶרֶץ חַיִּים"**, אזי היו אויבי מנצחים אותי.

ולכן פונה אני בקריאה לכל אדם שיבטח בכך, כמוני **"קוּמָה אֵל ה' חֲזֹק וְנִאֲמָץ לְבָבְךָ וְקוּמָה אֵל ה' "** ■

**"זִבְחֵי תְרוּעָה"**, קרבנות שאומרים עליהם שירה וגם **"אֲשִׁירָה"** - כפי **"וְאֲזַמְרָה"** - בכלי נגינה **"לְה' "**.  
 וכיון שאלו הן הרגשות בטחוני בכך, מבקש אני: **"שְׂמַע ה' קוֹלִי אֶקְרָא וְחַנּוּנִי וְעֲנֵנִי!"**  
 ויש לי זכות שתשמע בקולי כי **"לֵךְ" - אודותיך, "אָמַר לְבָבִי" - הבנתי בהרגשת לבי, "בְּקִשׁוֹ פָּנִי!" - שרצונך מבני האדם**



WWW.SHOFAR.NET

הַתְּהִלָּה אֵת הַתְּהִלָּה

על כל שאלה תשובה מאגר ענק של שאלות ותשובות בכל הנושאים ביהדות. יש לך שאלה ביהדות שאף פעם לא העזת לשאול? במדור 'הכה את המומחה' באתר שופר' מקבלים את כל התשובות בוחרים שאלה והרב אמנון יצחק עולה ועונה

צפיה מהנה!!!

# גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

**גם לכם מגיע להתאורר ולצאת לנופש נפלא, ברמה גבוהה, בחג הסוכות יחד עם המשפחה**

**חג עם הרבה שמחה**

באירוע ישתתפו הרבנים והמרצים הידועים  
 הצדיק הרב **אריה שכטר** הרב **עמנואל תהילה**  
 הרב **אבנר קוואט** הרב **מרדכי ארם צובה**

מיום ראשון עד יום שלישי  
 כ"ב תשרי תשס"ט  
**19-21.10.08**

במלון המפואר "עדן אין" זכרון יעקב  
 המחיר 1,390 ש"ח לזוג לכל ימי הנופש

**תכנית עם נשמה, עשירה ומגוונת כמיטב המסורת של צהר, ארוחות וכיבוד כיד המלך**

**לפרטים והרשמה**  
**1800-20-11-12**

**שידוכים באמונה**  
**אמרים בין שאלות**

משרד שידוכים למגזר החרדי והדתי לאומי

רוצים שנעזר לכם לאנצ'א את זיווגכם?  
 רוצים שנברר הרבה פרטים לאנצ'אכם?

השותפנו נציגים רבים  
 ברחבי הארץ יעליקס ונאריקס  
 שישםו הכל כדי שתהיו ארוצים

כי אנחנו בסייד אשדכס באמונה

**לפרטים והרשמה**  
**1599-500-811**

**לפרסוק 13/3**  
**03-6762226**

**ראש השנה עם "אוצרות חיים" במלון 'אריסטון' בטבריה**

בתאריך כט' אלול-ב' תשרי ימים שני-רביעי  
 (29/9/08-01/10/08 למינים)

**בהשתתפות:**  
 הרב ישראל נח ברגר שליט"א  
 הפייטן דוד שלמה שירה הי"ו  
 ועוד רב חשוב  
**לנשים:**  
 הרבנית שושנה מלול  
 פעילות עניפה לילדים

**גלאט כושך משגיח צמוד שמיטה לחומרה בשרים הרב לנדא**

**בריכת שחיה בשעות נפרדות (בערב חג)**

**מס' המקומות מוגבל**

**לפרטים "אוצרות חיים":**  
**050-3131740 03-6880091**

**יעמדו על הברכה**

מארקו בן אלידה יזכה לעלות ארצה עם כל משפחתו בקרוב

סטפאנו בן פראנקה יצליח בכל עסקיו

אוסנת יוספה בת עליזה פרידה לזיווג הגון

**מרפאת שיניים שן וחסד**  
**נוסד בשנת 1982**

כתר חרסינה 570 ש"ח

שתל 490 ש"ח

תותבת גמישות ללא וויס 2.990 ש"ח

ישור שיניים החל מ-4.800 ש"ח

רח' רבי עקיבא 44 ב"ב פינת הרב קוק  
**03-5794757 052-8448443**

**נסיעה לקברות הצדיקים עם הרב אורי יצחק**

**ביום רביעי יז' אלול 17.09.08**  
**יציאה בשעה 7:30 בדיוק**

הרצליה, כפר סבא, רעננה - גב' סימה זגוג 09-9558033 / 050-9558033  
 אלעד - גב' יהודית סופר 052-4730519  
 ראש העין - בשרי שמעיה 054-5223907  
 רחובות והסביבה - סיבוני סיגל 050-4341306

**הסעות יצאו גם מירושלים**  
**ההרשמה במשרדי 'שופר' רח' מתתיהו 10, בני ברק טל: 03-6777779**

**זכאי "חי כפליים" 40% הנחה!!!**

# להרויח בגדול! בתכנית:



## 'כח כפלים'

מלאו הוראת קבע זו על סך \$28\*  
ותקבלו חינם:



## 'גנזי המלך'



CD's



טיולים



סעודה



סופ"ש



### הוראה לחיוב חשבון לתוכנית 'כח כפלים' למשך שנה מינימום

תאריך

לכבוד בנק \_\_\_\_\_ כתובת הבנק \_\_\_\_\_ מס' הסניף \_\_\_\_\_  
 1. אני/הח"מ שם בעל/י החשבון \_\_\_\_\_ משפחה \_\_\_\_\_ מס' זהות / ח.פ. \_\_\_\_\_  
 רח' \_\_\_\_\_ מס' \_\_\_\_\_ עיר \_\_\_\_\_ מיקוד \_\_\_\_\_ טל. בבית \_\_\_\_\_ מלאפון \_\_\_\_\_

מס' חשבון בבנק		סוג חשבון	קוד מסלקה
קוד	מסד	סניף	בנק
2	3	9	2

נותנים לכם בזה הוראה לחיוב חשבון/נו חביל בסיפכם, בגין תרומתו ל"שופר" בסכומים ובתעודים שיופצאו לכם מידי פעם באמצעי טכני, או רישיונות על "שופר" כמפורט מטה ב"הוראת הרישאה".  
 (2) יודע/לי/לנו כי: א. הוראה זו ניתנת לביטול על ידי הודעה מפורשת מאתנו בכתב ל"שופר" שתכנס לתוקף יום עסקים אחד לאחר שתן הודעת בנק וכן ניתנת לביטול על ידי הוראת כל דין. ב. אחיה/נהיה רישאי/ים לבטל מראש חיוב מסוים ובלבד, שהודעה על כך תימסר על ידי/נו לבנק בכתב, לפחות יום עסקים אחד לפני סגור החיוב. ג. אחיה/נהיה רישאי/ים לבטל חיוב, לא יותנו מתשלומים וימים מסוגי החיוב, אם אחיה/נהיה לבנק, כי החיוב אינו תואם את הסכומים שנקבעו בכתב הרישאה, אם נקבעו. (3) יודע/לי/נו כי המפרטים שצוינו בכתב הרישאה המלווה, הם נשערים ועל/ינו להסדיר את המסוב. (4) דרוש לי/נו כי סכומי החיוב עשוי להישאר 0, יובטלו בדימי החשבון וכן לא תישלח לי/נו על ידי הבנק הודעה מיוחדת בגין חיובים אלה. (5) הבנק יפעל בהתאם להוראות בכתב הרישאה וה, כל עוד סכום החשבון יאפשר זאת, וכל עוד לא תחיה מניעת חוקית או אחרת לביצוע. (6) הבנק רישאי להוביל/נו מן החסוד המפורט בכתב הרישאה זה, אם תחיה לו סכמ סבירה לכך, ויודע/לי/נו על כך מיד לאחר קבלת החלטתו, תוך גיון הסיכמ. (7) נא לאשר ל"שופר" בסמך המחובר לזה, קבלת הוראת אלו ממני/מאתנו.

פרטי הרישאה:  
 1. סכום החיוב ומועדו יקבע מנת על "שופר" עדי והקצוות לקביעתם.  
 2. בדימי החיוב וסמו במשבצת המתאימה:  \$ 28 זכאות ליחיד  \$ 56 זכאות לזוג  
 3.  20 חודש  30 חודש

תורם נכבד, שים לב: הוראה לחיוב חשבון זו אמורה להגיע לבנק דרך "שופר" עדיך לשלוח את המופס ל"שופר" ת.ד. 2711 בני ברק, טל: 03-6777779